

نوسازی شهری در شهرهای آمریکایی

نیویورک، «بتری پارک سیتی»،
(از ۱۹۷۹ به بعد).

مترجم: مهندس فرهاد هاشمی*

نلسون راکفلر، فرماندار نیویورک و جان لیندسی، شهردار آن شهر، به ساختن و برپا کردن شهر جدیدی در ساحل رودخانه علاقمند بودند. سرانجام، در سال ۱۹۶۹ پس از تلاشهای فراوان، نخستین طرح جامع پارک شهر بتری، به دست ویلیام کانکلین، جیمز روسانت، دالاس کیرکمن هریسون و ماکس آبراموتیز، به مشاورت فیلیپ جانسون به پایان رسید. این طرح شامل برنامه ریزی آبرساختمانهای دهه ۱۹۶۰ است.

سال ۱۹۷۹ با ارائه طرح جدیدی، مبنی بر ترویج حس شهرنشینی، از نقاط عطف به شمار می آید. در این طرح جامع جدید که آن را السکاندر کوپر و استانتون ایخستوت پیشنهاد کردند، گسترده ترین توجه به شبکه های ناپهنجار منتهنی معطوف شده است. این طرح براساس اصولی طراحی شده که با برنامه ریزی قبلی محوطه یاد شده متمایز بود. به طوری که نواحی جدید به قسمت کاملی از منتهن سفلی تبدیل شد، نه به شهری در دل شهری دیگر. افزون بر این، مجموعه جدیدی از امکانات ساحلی را برای کل جمعیت نیویورک فراهم آورد. این طرح جریان رفت و آمد را در طبقه همکف متمرکز می کرد و سیمای منحصر به فردی به منطقه می داد.

محلّه «بتری پارک سیتی»^(۱) یکی از بارزترین محله های موجود در منتهن به شمار می آید. این محدوده، به علت مجاورت با رودخانه هادسن، و واقع بودن در رأس شمالی جزیره، در طول چندین دهه با اسکله های بندر نیویورک احاطه شده. و با توجه به اینکه سالهای طولانی برای فعالیتهای بندرگاهی از آن استفاده نشده بود و فضایی هم برای ایجاد تسهیلات بندرگاهی مدرن تر در آنجا وجود نداشت، روبه زوال می رفت.

تاریخ پیش کشیده شدن ایده نوسازی شهری این محوطه، به سال ۱۹۶۳ برمی گردد؛ در فاصله زمانی بین ۱۹۶۷ و ۱۹۷۶ که مرکز تجارت جهانی در حال ساخته شدن بود، مصالح ساختمانی این ساحل را انباشته کرد.

* E-mail : frh8hashemi@yahoo.com

1- Battery Park City

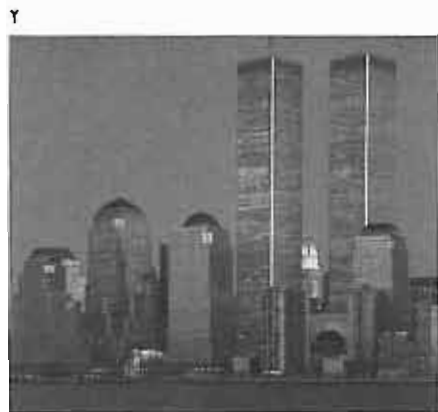

تصویر ۱: سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، ۱۹۸۱. همراه با آسمانخراشها و توسعه جدید، بر تشکیل یک ترکیب همگن با شهر موجود تلاش می‌کند.

تصویر ۲ - سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، ۱۹۸۷-۱۹۸۱. گونه‌شناسی عقب نشینی برجهای جدید با آسمان خراشهای تاریخی منتهن همخوانی دارد.

تصویر ۳ - ویلیام کانکلین، جیمز روسانت، والاس کیرکمن هریسون، ماکس آبراموتیز، فیلیپ جانسون، باتری پارک سیتی ۱۹۶۹. این طرح جامع اولیه توسعه شهر را حوزه مستقلی تلقی می‌کند که از قوانین و مقررات آبر ساختمانهایش پیروی می‌کند.

تصویر ۴ - الکساندر کوپر، و استانتون ایخشتوت، باتری پارک سیتی، ۱۹۷۹، این طرح جدید شبکه‌های منتهن سفلی را نشان می‌دهد که مبتنی بر ساختار بلوک سیتی است.

عنوان کانون مرکز طراحی کرد. ترکیبی از یک میدان عمومی سرپوشیده با فضایی متشکل از درختان نخل که اصطلاحاً حیاط نخلها نامیده می‌شود، چشم انداز زیبایی ایجاد می‌کند و مکانی است برای اجرای کنسرتها و تأثرهای عمومی. این نوع پلازای درونی عمومی در نیویورک مشهور شد زیرا شبکه‌های ناسامانند اسکله‌ها میدانهای باز چندانی را فراهم نمی‌آورد. در سال ۱۹۶۱ «باتری پارک شهر» ۷۰۰۰ سکنه ثابت و ۳۰/۰۰۰ کارمند داشت که در جاهای مختلف این منطقه جدید مشغول به کار بودند. هر چند امروزه برخی از ساختمانهای مسکونی قدیمی، دیگر باب روز به نظر نمی‌رسند، اما ساختمانهای جدیدتر با موفقیت بیشتری حال و هوای معماری شهر را منعکس می‌کنند. برنامه ریزی و ساختمان سازی کل منطقه هنوز به پایان نرسیده، اما آمیختگی جدید فضای پارک به کرانه‌های جنوبی و شمالی این مجموعه بر ویژگیهای شهرگرایانه کل مجموعه تأکید بیشتری می‌گذارد.

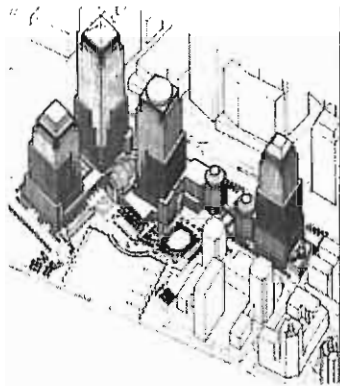
شروع توسعه «باتری پارک سیتی» بیانگر گرایش جزئی به رویکرد آمریکایی بر شهرهایشان بود. در سال ۱۹۶۱، کتاب تأثیرگذار جین جیکوبز تحت عنوان «مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی»، بر معرفت سنتی برنامه ریزی شهری تاخت

مرکزی تجاری که توجه عمده پروژه به آن معطوف بود نیز، کمک کرد تا فرایند جدید نوسازی به منتهن سفلی ارتباط یابد. هدف طراحان، ایجاد سامانه منعطفی بود که بتواند پذیرای تغییرات آتی باشد. طرح جامع ۱۹۷۹ درصدد تأکید بر کیفیت فضاهای عمومی و الگوی شهر تاریخی بود که بخش مرکزی را به خود اختصاص می‌دادند.

مرکز مالی جهانی سزار پلی^(۱) (۱۹۸۷-۱۹۸۱) کانون توسعه‌های جدید است. پلی با شرکای شهری غیرسنتی کار می‌کرد اما خواهان ساخت یک فضای شهری سنتی بود. به همان ترتیب، با برقراری ارتباط زیرزمینی با مرکز راکفلر، کل پروژه پلی از طریق یک سامانه دسترسی درونی در طبقه دوم تکمیل شد. بر روی این سکوی مشترک، چهار برج با ارتفاعی نصف ارتفاع مرکز تجارت جهانی (مینورویاماساکی)^(۲) ساخته شده است.

طرح پلی، سامانه خیابانها و بلوکهای ساختمانی را آنطور که طرح جامع پیشنهادی ۱۹۷۹ نشان می‌داد، جلوه نمی‌دهد؛ اما، آنچه که او در طرح به آن اهمیتی نداده، در معماری بسیار بر آن تأکید داشته است. برج‌های یاد شده، توأم با عقب نشینی‌هایشان، یادآور آسمان خراشهای دهه ۱۹۲۰ نیویورک است. به همین دلیل، آنها به خوبی با خط آسمان معروف منتهن سفلی همخوانی دارند. اما، به جای سازماندهی فضاهای عمومی تعریف شده، یک قسمت میانی بزرگ را به

فصل / سال / شماره / ۱۹۷۹

۶

۵

تصویر ۵ - سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، ۱۹۸۱، نقشه طبقه دوم با اتصالات و ارتباطی برای افراد پیاده.

تصویر ۶ - سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، ۱۹۸۱. این پروژه که شامل یک الگوی بلوک ستی است، قانونهای خاص خودش را ایجاد می‌کند. پلهای ارتباطی افراد پیاده تمامی طبقات را در طبقه دوم به هم وصل می‌کند. بخش میانی بسته یک مرکز نیمه عمومی را تشکیل می‌دهد.

تصویر ۷ - سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، ۱۹۸۱-۸۷. تفریحگاه عمومی تسهیلات جدید را برای تفریح شهروندان فراهم می‌آورد.

تصویر ۸ - سزار پلی، مرکز تجارت جهانی، به عنوان یک بخش کامل به مجموعه‌ای تعلق دارد که فضای عمومی بیرون را به درون ساختمان اضافه می‌کند.

آورده و آن را به باد انتقاد گرفته است. کتاب ویکتور گروئن، با عنوان «کانون شهرهای ما، بحرانهای شهری، آسیب‌شناسی و درمان»، همین مسأله را در سال ۱۹۶۴ پی گرفت. این هر دو کتاب، ساختار نوعی شهرهای آمریکا را با مراکز تجاری چندمنظوره در مرکز شهر و حومه‌های مسکونی غیرفعالشان به باد انتقاد گرفته‌اند.

سزار پلی قاعداً باید با کتاب گروئن آشنا می‌بود، زیرا وی سالهای زیادی در شرکت گروئن در لوس آنجلس مشغول به کار بوده است. بدون این کتابها و مباحث مطرح شده در آن ایجاد «بتری پارک سیتی» با چنین شیوه شهرنگرانه‌ای غیرممکن می‌نمود.

با نگاهی به گذشته، «بتری پارک سیتی» بیانگر چالشی جدی در برابر برقراری مجدد روشهای برنامه ریزی برای توسعه مشهور منتهن به شمار می‌آید. اما دوره طولانی برنامه ریزی، این کار را از برخی جهات وابسته به گذشته کرده است. هدف توسعه شهر نیویورک اصلاح مناطق میانی اطراف سوهو^(۱) تریبیکا^(۲) و ایست ویلیج^(۳) بود. در این فاصله، در شهر نیویورک نوسازی شهری مورد توجه شرکت والت دیسنی قرار می‌گیرد. با همه اینها، «بتری پارک سیتی» نمونه موفق و اولیه‌ای از مشارکت میان منافع مالی، دولت و ایده شهر آمریکایی سنتی باقی می‌ماند.

1- Soho

2- Tribeca

3- East Village.